

ÅRSBERETNING 1960/61

for

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM, SKOGBRUK, JAKT og FISKE.

Beretningen omfatter tidsrommet 1.10.1960 - 30.9.1961.

- - - - -

Representanter for følgende organisasjoner og institusjoner danner museets Representantskap:

Fløtningsforeningene,
Tømmermålingsforeningene,
Skurlastmålingsforeningene,
Direktoratet for statens skoger,
Skogdirektoratet,
Det norske gjensidige Skogbrandforsikringsselskap,
Det norske Skogforsøksvesen,
Det norske Skogselskap,
Inspektoratet for ferskvannsfisket,
Norges Skogteknikerforbund,
Norges Skogeierforbund,
Norges Treforedlingsråd,
Norges Trelastforbund,
Norsk Almenningsforbund,
Norsk Forstmannsforening,
Norges Jeger- og Fiskerforbund - sammenslutning av Arbeidernes
Jeger- og Fiskerforbund og Norges Jeger- og Fiskerforbund,
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund,
Skogbrukets Arbeidsgiverforening,
Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsforening,
Skogbruksforeningen av 1950,
Viltstyret.

Innvalgte medlemmer (1960 og 1961): Fylkesmann Alf Frydenberg,
Organisasjonssekretær Arnt Stenklev.

Tillitsmenn m.v. etter valgene 25.11.1960.

Styre.

Styremedlem:

Fløtningsdirektør Kaare Sparby(1963)
Stortingsmann Chr. L. Holm (1962)
Diplomingeniør Hans Th. Kiær (1961)
Forretningsfører Klaus Kjelsrud(1962)
Målersjef Erik Krogsrud (1961)
Disponent Leif Lykke (1963)
Skogbruker Magne Midttun (1963)
Disponent Oskar Moripen (1961)
Skogeier, arkitekt Per Mørk (1962)
Disponent Sigmund Stafne^{x)}

Personlig varamann:

Fløtningsdirektør S. Gjessing(1963)
Direktør Per Krog (1962)
Skogeier Ole Anker Rasch (1961)
Generalsekretær Knut Rom (1962)
Disponent Erik Aaby (1961)
Fylkesskogsjef Karl Mørkved (1963)
Skogforvalter Torgeir Fryjordet(1963)
Direktør Ivar Aavatsmark (1961)
Skogeier, o.r.sakfører
Mads K. Strand (1962)
Kommunesekretær Harald Reinertsen^{x)}

^{x)} Valgt av Glomdalsmuseet.

Tallene i parentes angir det år vedkommende er på valg.

Styrets formann:

Skogbruker Magne Midttun.

Styrets varaformann:

Forretningsfører Klaus Kjelsrud.

Arbeidsutvalg:

Diplomingeniør Hans Th. Kiær,
Forretningsfører Klaus Kjelsrud,
Skogbruker Magne Midttun,
Skogeier, arkitekt Per Mørk.

Representantskapets ordfører:

Skogdirektør Alf Langsæter.

- " - varaordfører:

Statsskogsjef E. Wisth.

Sekretær for Styret og
Representantskapet:

Direktør Wilhelm Matheson.

Kontrollkomite:

Skogeier Asbjørn Löken,
Skogeier Tor Smitt-Amundsen,
O.r.sakfører Finn Krog.

Valgkomite:

Direktør Per Krog,
Direktør Wilhelm Matheson,
Direktør Ivar Aavatsmark.

Revisor: Henry Veen.

Kasserer: Haakon Rønning.

Konservator:

Mag.art. Anne Stine Ingstad til 1.5.1961.
Forstkandidat Tore Fossum fra 1.8.1961.

Möter.

Det har i det forløpne driftsår vært holdt 2 styremøter og 4 møter i arbeidsutvalget. Representantskapets ordfører og sekretær har deltatt i disse. Årsmøtet ble avviklet i Elverum den 25. november 1960 hvor ved siden av representantskapet også styret var til stede.

Konservatorspørsmålet.

Konservator Ingstad meddelte ved årsskiftet at hun kom til å delta i sin manns Vinlandsekspedisjon og følgelig måtte fratre som konservator ved museet. Hun sluttet i sin stilling den 1. mai 1961.

Stillingen ble avertert ledig og det meldte seg 6 søkere. I styremøte den 5. mai 1961 ble forstkandidat Tore Fossum, Elverum, ansatt som konservator. Ansettelsen er senere godkjent av Norske Museers Landsforbund etter at Forbundet hadde gjennomgått alle søknader. Fossum tiltrådte den 1. august i år. Han har et års permisjon i sin stilling som herredsskogmester og har forbeholdt seg rett til å slutte eller bli i konservatorstillingen etter et prøveår. Dette har museets styre gått med på.

Samlingene og Prestøya.

Samlingene har i 1961 hatt en jevn økning, og innendørs gjenstander teller i dag ca. 600 og utendørs bygninger teller til sammen 10. I 1961 har Sölensjøfiskeværet blitt komplettert med en kjell (stabbur) innkjøpt av museet slik at fiskeværet nå er fullstendig.

Museet har videre fått i gave en oppgangssag fra Andraa i Ytre Rendal. Da det er meningen å anlegge museets sagbruksavdeling på Klokkegården vil saga ikke bli flyttet før det er gått i orden med å erverve dette areal.

Det bør nevnes at Herbrand Lofthus, Oslo, har testamentert til museet sin samling av horn og våpen som består av 10 monterte elggevir, 5 utstoppede elghoder, et montert kranium med horn og to kammerladningsgeværer. Av særlig interesse kan nevnes at museet har fått inn de første gjenstander til sitt bössemakerverksted. Det har videre fått løfte på en rekke gjenstander fra en bössemaker i Grue.

Når det gjelder innkomne gjenstander henvises til vedlagte gaveliste.

Museet vil, ved siden av den takk som er sendt alle givere, også i denne beretning gi uttrykk for sin takknemlighet for de gaver som er gitt i årets løp og for den interesse som derved er vist Norsk Skogbruksmuseum, Skogbruk, Jakt og Fiske og den sak museet arbeider for.

Over hele Prestøya er det i sommerens løp foretatt en general-opprydding, særlig ved at den tette oreskogen langs strandkantene er uttynnet. Overalt kan en nå se vannet, noe som gir øya et langt hyggeligere preg.

Friluftssamlingene er forsikret for kr. 32.000,- i Norges Brandkasse; og ungskog og grunn på Prestøya er skogbrannforsikret for kr. 3.000,-.

For å få et inngående kjennskap til alle forhold vedrørende eldre tiders skogbruk, gamle jakt- og fangstmåter og innretninger sammen med alt i forbindelse med ferskvannsfiske, har Norsk Skogbruksmuseum sendt ut 3 hovedspørrelistes til sine kontaktmenn. Spørrelistene er meget omfattende og det vil ta lang tid før man får inn et så stort materiale at man kan begynne å bearbeide det. Det kommer imidlertid til stadighet inn svar.

I 1961 har Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring, Norges Skogeierforbund og Norsk Skogbruksmuseum samarbeidet om å få registrert alle gamle skogshusvær, fløtningsinnretninger, oppgangssager etc. med tanke på å få en del typer restaurert og bevart på sitt opprinnelige sted. Det er allerede kommet inn et betydelig materiale til Skogbruksmuseet.

Det er også sendt forespørsel til alle landets politikamre om det finnes beslaglagte gjenstander fra ulovlig jakt, fangst og fiske som kan overlates museet. Det er kommet inn svar fra de fleste, men dessverre med negativt resultat.

Utstilling og besøk m.v.

I forbindelse med Hedmark Skogselskaps 60-års jubileum som ble avviklet i Elverum over to dager arrangerte Norsk Skogbruksmuseum en utstilling i den gamle restauranten på Glomdalsmuseet og dessuten omvisning på Prestøya begge dager. Utstillingen omfattet skogsredskaper, både håndredskaper og kjörerredskaper, fra de eldste tider frem til i dag m.m. Utstillingen vakte stor interesse.

Museets formann, Magne Midttun, har i årets løp kåsert om Skogbruksmuseet ved Skog- og Lands Landsmöte og ved Hedmark Skog-selskaps 60-års jubileum og dessuten vært intervjuet om museet i Kringkastingen. Museet har i årets løp vært omtalt i en rekke av landets aviser og tidsskrifter med gjengivelse av billedstoff fra samlingene.

Det har vært en rekke besøk på museet både av enkelt-personer og selskaper. Hösten 1960 var en delegasjon av russiske forstmenn på besøk. Av andre besøk kan nevnes Kongsberg Skogskole, Foldse Landbruksskole, Eidsvoll Skogråd og Skogeierlag, Elverum Skogråd og Skogeierlag, Norges Skogteknikerforbunds årsmöte m.fl.

Årbok.

Museet har i 1961 utgitt sin årbok nr. 2. Årboken som inneholder en rekke interessante artikler og billedstoff, samt oversikt over gaver og innkjöp m.v. har fått meget god presse og er forövrig blitt godt mottatt.

Reiser.

I 1961 er det foretatt en rekke reiser. Konservator Ingstad har besøkt alle kontaktmenn i Oppland og Sör-Tröndelag og i Rörös og Fernundtraktene og ellers reist over store deler av Hedmark Fylke. Reisene har fört til at mange verdifulle gjenstander er samlet inn.

Maling av brua.

Maler Ragnar Larsen, Brumunddal, har hösten 1961 foretatt maling av alle jernkonstruksjoner på brua med et strök grunning (arcanol) og to strök jernal i henhold til inngitt anbud.

Brua kan nå betraktes som fullt ferdig.

Klokkergården.

Mellom Glommas östlige bredd og riksveien til Kongsvinger, ligger eiendommen Klokkergården (Gnr.31, bnr. 1). Den ligger rett overfor Prestöya og eies av Opplysningsvesenets Fond ved Kirke-departementet.

Museets formann og daværende konservator Skjölsvold tok for flere år siden opp spørsmålet om ervervelse av Klokkergården med Elverum Kommune som man antok var eier. Eiendomsforholdet fikk

man imidlertid ikke på det rene før sommeren 1960 da det viste seg at Kirkedepartementet er eier av gården. Bygningene på eienommen tilhører Rolsdorps Skolelegat.

Den 9. november 1960 fikk museet istand et møte med byråsjef Holm i Kirkedepartementet og representanter for Elverum Kommune, Rolsdorps Skolelegat og Prestegårdstilsynet. Mötet ble holdt på statsskogsjef Wisths kontor i Oslo. Museet anså det nødvendig å sikre seg et større frilandsområde ved å erverve Klokkegården. Da man hadde brakt i erfaring at kommunen hadde planer om å benytte området til boligfelt, ville man søke å komme til en løsning såvel med Kirkedepartementet som med Kommunen. Skogbruksmuseets representanter la ikke skjul på nødvendigheten av et større museumsområde, og antydte at det kunne bli nødvendig å flytte museet til et annet sted i landet hvis man ikke fant frem til en gunstig løsning.

Byråsjef Holm uttalte at Kirkedepartementet neppe ville stille seg avvisende til bortleie av Klokkegården, men at museet og kommunen fikk bli enig seg imellom om en hensiktsmessig deling av området.

På mötet ble det så bestemt at museets formann sammen med kommuneingeniören skulle komme med en innstilling om deling av Klokkegården slik at såvel museum som kommune kunne få sitt arealbehov dekket.

Det bød imidlertid på vanskeligheter med å få arrangert nevnte møte med kommuneingeniören da denne fratrådte sin stilling den 31.12.1960 og den nye ikke ble ansatt før på forsommeren 1961.

Den 16. august 1961 ble det arrangert et nytt møte i Klokkegårdssaken mellom representanter for Skogbruksmuseet, Elverum Kommune, Rolsdorps Skolelegat og Prestegårdstilsynet. I mötet uttalte ordfører Sletengen at Elverum Kommune frafalt sitt krav om å benytte Klokkegården som boligfelt slik at arealet kunne stilles til disposisjon for Morsk Skogbruksmuseum. Han uttalte videre som formann i Rolsdorps Skolelegat at museet kunne få kjøpe hovedbygningen på Klokkegården for takstpris kr. 24.000,- og at alle de øvrige bygninger ville bli solgt for nedrivning. Da det under mötet også ble reist spørsmål om å erverve et mindre areal av Prestegården uttalte Prestegårdstilsynet ved formannen Markvard Bækken at man ville stille seg imøtekommende overfor Skogbruksmuseet.

Den 23. august ble det holdt et møte i Kirkedepartementet hvor byråsjef Holm og representanter for de ovenfor nevnte institusjoner var til stede. Byråsjefen stilte seg velvillig overfor Skogbruksmuseet. Det var enighet om at Klokkeergården burde stilles til rådighet for museet og dessuten et mindre nødvendig areal av Prestegården av hensyn til brohode over til Prestøya. Da Skogbruksmuseet også hadde bedt om et ytterligere areal av Prestegården beliggende inntil Klokkeergårdens grunn for å sikre seg tilstrekkelig plass og en representativ innkjørsel henstillet byråsjef Holm til Elverum Kommune og Skogbruksmuseet om å bli enige seg imellom om arronderingen av dette.

Den 29. august ble saken drøftet med kommuneingeniøren i Elverum og man ble der enig om en grense ca. 50 m nord for Silkebakkens tomt i rett linje fra riksvei 80 til Glomma. Denne grense vil bli gjenstand for mindre forskyvninger slik at den blir hensiktsmessig også for et fremtidig boligfelt.

Etter møtet med kommuneingeniøren ble det skrevet søknad til Kirkedepartementet om å få feste Klokkeergården og deler av Prestegården. Denne ble den 30. august sendt til Prestegårdstilsynet til uttalelse. Den 4. september ble søknaden behandlet i Elverum Formannskap som ga den sin tilslutning uten dissens. Etter behandling i Formannskapet og Prestegårdstilsynet er saken oversendt Kirkedepartementet.

Økonomien.

Museet har i det forløpne år mottatt i alt kr. 63.700,- fra følgende bidragsgivere:

kr. 1.000,-	Haldenvassdragets Tømmermåling, Örje.
" 3.000,-	Aktieselskapet Union (Union Co.), Oslo.
" 10.000,-	Glommens Tømmermåling, Oslo.
" 100,-	Nansen Fellesfløtningsforening, Skage i Namdal.
" 3.000,-	Landbruksdepartementet, Viltfondet, Oslo.
" 25.000,-	Norges Skogeierforbund, Oslo.
" 500,-	Elverum Sparebank, Elverum.
" 10.000,-	Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsforening, Oslo.
" 1.000,-	Nidarå Tømmersalslag, Arendal.
" 100,-	Nordre Elverum Jakt- og Fiskeforening, Hernes.
" 10.000,-	Oppført på tidligere gavelister, men innbetalt i år.

Museet er meget takknemlig for disse betydelige bidrag og vil også i denne beretning rette en hjertelig takk for den store og positive interesse som herved er vist vår landsviktige sak.

Før første gang er Norsk Skogbruksmuseum innstilt til statsbidrag. Innstillingen fra Norske Museers Landsforbund er på kr. 10.000,-. Det er gledelig å se at man er blitt oppmerksom på betydningen av Skogbruksmuseet og dets store oppgave i samfunnet.

Museets økonomi er fortsatt dårlig. De samlede inntekter i årets løp, kr. 76.000,-, gir bare mulighet til å dekke de mest nødvendige utgifter ved museets drift. Skal museet kunne ekspandere ved å få sitt friluftsområde utbygget ved reising av bygninger og forskjellige innretninger fra skogbrukets, jaktens og fiskets historie vil et langt større inntektsbudsjett være nødvendig.

Da det trolig vil gå i orden med å erverve Klokkergården i løpet av den nærmeste fremtid, vil en rekke større økonomiske løft melde seg med en gang. Hertil kommer museumsbygg, arboretum, veier og parkeringsplasser etc. som vil kreve store beløp.

Medlemmer.

Skogbruksmuseet har følgende antall medlemmer:

- 32 livsvarige medlemmer (enkelpersoner),
- 26 livsvarige medlemmer (bedrifter og institusjoner),
- 92 årlig betalende medlemmer (enkelpersoner),
- 33 årlig betalende medlemmer (bedrifter og institusjoner).

Magne Midttun (s.)

Kaare Sparby (s.)

Chr. L. Holm (s.)

Hans Th.Kier (s.)

Klaus Kjelsrud (s.)

Erik Krogsrud (s.)

Leif Lykke (s.)

Oskar Moripen (s.)

Per Mørk (s.)

Sigmund Stafne (s.)

Tore Fossum (s.)
konservator